

Vzor citace: Koldinská K. / Harald C. Scheu / Martin Štefko (eds.). *Sociální integrace cizinců*. Praha : Auditorium, 2016.

OBSAH

KATALOGIZACE V KNIZE – NÁRODNÍ KNIHOVNA ČR

Sociální integrace cizinců / Kristina Koldinská, Harald C. Scheu, Martin Štefko (eds.). -- Praha : Auditorium, 2016. -- 352 stran

Anglické resumé

ISBN 978-80-87284-60-5 (vázáno)

*314.151-054.6 * 316.662 * 364-786 * 364-786-054.72 * 349.3 * 341.24 * 341.171(4) * (437.3) * (4)*

- cizinci -- Česko

- cizinci -- země Evropské unie

- cizinci -- právní postavení

- cizinci -- společenské postavení

- integrace imigrantů -- Česko

- integrace imigrantů -- země Evropské unie

- sociální integrace -- Česko

- sociální integrace -- země Evropské unie

- sociální právo -- Česko

- sociální právo -- země Evropské unie

- mezinárodní smlouvy

- evropské právo

- kolektivní monografie

364-1/-7 - Druhy sociální pomoci a služeb [18]

Autoři kapitol: Úvod Kristina Koldinská, Předmluva Kristina Koldinská, 1. kap. Harald Christian Scheu, 2. kap. Harald Christian Scheu, 3. kap. Harald Christian Scheu / Eliška Nováčková, 4. kap. Bohumil Peterka, 5. kap. Kristina Koldinská, 6. kap. Šárka Venzhöferová, 7. kap. Šárka Venzhöferová, 8. kap. Lukáš Aldorf, 9. kap. Martin Štefko, 10. kap. Jana Seemanová, 11. kap. Jana Seemanová, 12. kap. Martin Štefko, 13. kap. Lukáš Aldorf, 14. kap. Lukáš Aldorf, 15. kap. Lukáš Aldorf, 16. kap. Miloš Kulda, 17. kap. Jana Seemanová, 18. kap. Eliška Nováčková, Závěr Kristina Koldinská

Tato publikace vyšla v rámci projektu SVV 260248/2016 Hranice, cizinci a integrace.

Auditorium

Praha 2016

recenze: prof. JUDr. Igor Tomeš, CSc. / JUDr. Jan Matějka, Ph.D

redakce: Petr Bělovský

korektura: Zdeněk Tejkl

sazba a grafika: Auditorium

ISBN 978-80-87284-60-5

Předmluva	12
Úvod	15

SOCIÁLNÍ INTEGRACE CIZINCŮ V MEZINÁRODNÍM A EVROPSKÉM PRÁVU

I. SOCIÁLNÍ STATUS UPRCHLÍKŮ A ŽADATELŮ O MEZINÁRODNÍ OCHRANU Z POHLEDU ŽENEVSKÉ ÚMLUVY O PRÁVNÍM POSTAVENÍ UPRCHLÍKŮ Z ROKU 1951	21
1.1 K problematice výkladu Ženevské úmluvy	23
1.2 Ženevská úmluva a přístup uprchlíků na trh práce	26
1.3 Ženevská úmluva a sociální otázky	29
1.3.1 Sociální zabezpečení	29
1.3.2 Poskytování zdravotní péče	31
1.3.3 Přístup ke vzdělání	32
2. SOCIÁLNÍ STATUS UPRCHLÍKŮ A ŽADATELŮ O MEZINÁRODNÍ OCHRANU Z POHLEDU MEZINÁRODNÍ OCHRANY LIDSKÝCH PRÁV	36
2.1 Mezinárodní ochrana sociálních práv a zákaz diskriminace	38
2.2 Přístup uprchlíků na trh práce	41
2.3 Sociální zabezpečení	44
2.4 Poskytování zdravotní péče	46
2.5 Přístup ke vzdělání	48
3. SOCIÁLNÍ STATUS UPRCHLÍKŮ A ŽADATELŮ O MEZINÁRODNÍ OCHRANU Z POHLEDU PRÁVA EVROPSKÉ UNIE	52
3.1 Sociální status žadatelů o mezinárodní ochranu podle přijímací směrnice	53
3.1.1 Geneze úpravy	53
3.1.2 Přístup na trh práce	57
3.1.3 Materiální zajištění	61
3.1.4 Poskytování zdravotní péče	65
3.1.5 Přístup ke vzdělání	66
3.2 Sociální status osob požívajících mezinárodní ochrany podle kvalifikační směrnice	68

3.2.1 Vývoj	68
3.2.2 Přístup na trh práce	72
3.2.3 Materiální zajištění	76
3.2.4 Poskytování zdravotní péče	79
3.2.5 Přístup ke vzdělání	80
4. SMĚRNICE 2004/38 A PRÁVA STÁTNÍCH PŘÍSLUŠNÍKŮ TŘETÍCH ZEMÍ	84
4.1 Právo na vstup a opuštění členského státu	86
4.2 Pobyťová práva	87
4.3 Související práva	90
4.4 Kdo se může stát sekundárním beneficiem?	93
4.5 Směrnice jako nástroj legalizace pobytu	102
5. SOCIÁLNÍ OCHRANA OBČANŮ TŘETÍCH STÁTŮ V PRÁVU EU	105
5.1 Integrace občanů třetích států v právu EU – velká výzva, málo možností v platném právu EU	106
5.2 Volný pohyb osob jako základní premisa existence EU – dostupný i občanům třetích států?	109
5.3 Právo na vzdělání pro občany třetích zemí	112
5.4 Koordinace sociálního zabezpečení ve vztahu k občanům třetích států	115
5.5 Další dokumenty sekundárního práva týkající se sociálního zabezpečení občanů třetích států	120
5.6 Rovnost pro občany třetích států – který zákaz diskriminace?	122

SOCIÁLNÍ INTEGRACE OBČANŮ TŘETÍCH STÁTŮ V ČESKÉ REPUBLICE

6. OPRÁVNĚNÍ K POBYTU NA ÚZEMÍ ČESKÉ REPUBLIKY PRO CIZINCE Z TZV. TŘETÍCH ZEMÍ	133
6.1 Přečasný pobyt na území České republiky	134
6.1.1 Pobyt na území bez víza	135
6.1.2 Pobyt na základě krátkodobého víza	137
6.1.3 Pobyt na základě víza nad 90 dnů	140
6.2 Pobyt na základě povolení k dlouhodobému pobytu	143
6.3 Trvalý pobyt na území České republiky	147

7. ZAMĚSTNÁVÁNÍ CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE	151
7.1 Povolení k zaměstnání	152
7.2 Zaměstnanecká karta	154
7.3 Modrá karta	156
7.4 Informační a evidenční povinnost zaměstnavatele	157
8. POSKYTOVÁNÍ ZDRAVOTNÍ PÉČE ČI SLUŽEB NEPRIVILEGOVANÝM CIZINCŮM V ČESKÉ REPUBLICE	159
8.1 Mezinárodní právní rámec	159
8.2 Ústavněprávní rámec	160
8.3 Zákonná (a unijní) úprava	161
8.3.1 Veřejné zdravotní pojištění	161
8.3.2 Soukromé zdravotní pojištění	163
8.3.3 Zdravotní péče či služby poskytované i osobám nepojištěným	166
8.3.4 Bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnance při práci	168
9. ČESKÉ VEŘEJNÉ DŮCHODOVÉ POJIŠTĚNÍ V DOBĚ MIGRAČNÍ KRIZE	171
9.1 Vstupní přehled omezení spojených s doplňkovým charakterem pracovních činností občanů třetích států	173
9.2 Pozitivní diskriminace – hornické důchody	176
9.3 Dobrovolné důchodové pojištění	179
9.4 Převod zaplaceného pojistného z a do českého systému důchodového pojištění	181
9.4.1 Technické problémy s převodem důchodových práv	185
9.5 Výplata důchodu do zahraničí	186
9.5.1 Historie výplaty československých důchodů do zahraničí	189
9.6 Přeplatky na dávkách důchodového pojištění	192
9.6.1 Vymáhání neoprávněně vyplacených dávek zápočtem podle čl. 72 nařízení 987/2009	194
9.6.2 Vyloučení zápočtu vůči důchodu náležejícímu dle české úpravy	195
9.6.3 Zápočet vůči důchodu náležejícímu dle české úpravy	196
10. PŘÍSTUP K DÁVKÁM POMOCI V HMOTNÉ NOUZI V ČESKÉ REPUBLICE	201
10.1 Okruh oprávněných osob pro příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení	202
10.2 Okruh oprávněných osob pro mimořádnou okamžitou pomoc	203

II. PŘEDŠKOLNÍ, ZÁKLADNÍ A STŘEDNÍ VZDĚLÁVÁNÍ CIZINCŮ V ČESKÉ REPUBLICE	206
II.1 Přístup cizinců ke vzdělání	208
II.2 Inkluzivní opatření pro cizince	210

SOCIÁLNÍ INTEGRACE OBČANŮ TŘETÍCH STÁTŮ VE VYBRANÝCH EVROPSKÝCH ZEMÍCH

12. OCHRANA PRACOVNÍHO TRHU V NĚMECKU – MOŽNÉ POUČENÍ PRO ČESKOU REPUBLIKU?	215
12.1 Právní regulace přístupu na německý pracovní trh	216
12.2 Test pracovního trhu	218
12.3 Žadatelé o azyl	221
12.4 (Ne)povolení výkonu závislé práce	222
12.5 Rodinní příslušníci a některé další privilegované kategorie osob	224
12.6 Trpěné osoby	226
13. SOCIÁLNÍ INTEGRACE OBČANŮ TŘETÍCH STÁTŮ V NĚMECKU	229
13.1 Právo nepriviligovaných občanů třetích států na práci	229
13.1.1 Vstup na pracovní trh	229
13.1.2 Rozsah a doba možnosti působení na pracovním trhu	231
13.1.3 Rovnost v rámci práva na práci	232
13.1.4 Podpora v nezaměstnanosti	233
13.2 Podpora nepriviligovaných občanů třetích států v rámci důchodového pojištění	234
13.3 Poskytování zdravotní péče či zdravotních služeb	235
13.3.1 Povinné pojištění	235
13.4 Přístup neohlášených cizinců ke zdravotní péči	236
13.5 Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky státní sociální podpory	237
13.6 Inkluzivní vzdělávání	238
13.6.1 Inkluzivní vzdělávání dětí	238
13.6.2 Inkluzivní vzdělávání dospělých	239
13.7 Sociální a kulturní integrace	239

14. SOCIÁLNÍ INTEGRACE OBČANŮ TŘETÍCH STÁTŮ V RAKOUSKU	243
14.1 Právo nepriviligovaných občanů třetích států na práci	243
14.1.1 Vstup na pracovní trh	243
14.1.2 Povolení k zaměstnání	244
14.1.3 Modrá karta a RWR karta	245
14.1.4 Podpora v nezaměstnanosti	246
14.2 Podpora nepriviligovaných občanů třetích států v rámci dů- chodového pojištění	246
14.3 Poskytování zdravotní péče či zdravotních služeb	248
14.3.1 Povinné pojištění	248
14.3.2 Přístup neohlášených cizinců ke zdravotní péči	249
14.4 Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky státní sociální podpory	250
14.4.1 Rodinné dávky	250
14.4.2 Pomoc v hmotné nouzi	251
14.5 Inkluzivní vzdělávání	251
14.5.1 Inkluzivní vzdělávání dětí	251
14.5.2 Inkluzivní vzdělávání dospělých	252
14.6 Sociální a kulturní integrace	253
14.6.1 Dohoda o integraci	253
14.6.2 Další integrační opatření	253
15. SOCIÁLNÍ INTEGRACE OBČANŮ TŘETÍCH STÁTŮ V NIZOZEMSKU	256
15.1 Právo nepriviligovaných občanů třetích států na práci	256
15.1.1 Vstup na pracovní trh	256
15.1.2 Jednotné povolení	257
15.1.3 Privilegované skupiny	258
15.1.4 Podpora v nezaměstnanosti	259
15.2 Podpora nepriviligovaných občanů třetích států v rámci důchodového pojištění	260
15.3 Poskytování zdravotní péče či zdravotních služeb	262
15.3.1 Povinné pojištění	262
15.3.2 Přístup neohlášených cizinců ke zdravotní péči	264
15.4 Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky státní sociální podpory	264
15.5 Inkluzivní vzdělávání	266
15.5.1 Inkluzivní vzdělávání dětí	266

15.5.2	Inkluzivní vzdělávání dospělých	268	18.2	Podpora neprivilegovaných občanů třetích států v rámci důchodového pojištění	318
15.6	Sociální a kulturní integrace	269	18.3	Poskytování zdravotní péče či zdravotních služeb	320
15.6.1	Zkouška z občanské integrace	269	18.3.1	Povinné pojištění	320
15.6.2	Další integrační opatření	270	18.3.2	Přístup neohlášených cizinců ke zdravotní péči	322
16.	SOCIÁLNÍ INTEGRACE OBČANŮ TŘETÍCH STÁTŮ V POLSKU	273	18.3.4	Dávky pomoci v hmotné nouzi a dávky státní sociální podpory	323
16.1	Přístup k pracovnímu trhu	274	18.4	Inkluzivní vzdělávání	325
16.1.1	Podmínky vstupu státních příslušníků ze zemí mimo Evropskou unii na polský pracovní trh	274	18.4.1	Inkluzivní vzdělávání dětí	325
16.1.2	Integrační programy pro cizince v rámci polského pracovního trhu	275	18.4.2	Inkluzivní vzdělávání dospělých	328
16.1.3	Překážky ztěžující vstup na polský pracovní trh	278	ZÁVĚR		334
16.1.4	Přístup k podpoře pro případ nezaměstnanosti	279	Summary		339
16.2	Přístup ke zdravotní péči	280	Literatura		342
16.3	Přístup ke vzdělání	281	Seznam zkratk		351
16.3.1	Přístup k základnímu a středoškolskému vzdělání	281			
16.3.2	Přístup k předškolnímu vzdělání	284			
16.3.3	Přístup zletilců ke vzdělání	284			
16.4	Sociální integrace	284			
17.	SOCIÁLNÍ INTEGRACE OBČANŮ TŘETÍCH STÁTŮ NA SLOVENSKU	289			
17.1	Zaměstnávání státních příslušníků z třetích států	290			
17.2	Dávky v nezaměstnanosti	292			
17.3	Důchodové pojištění – započtení doby pojištění	295			
17.4	Hmotná nouze a dávky státní sociální podpory	297			
17.5	Přístup k bezplatné zdravotní péči	299			
17.6	Vzdělávání	302			
17.7	Integrace státních příslušníků třetích států	305			
18.	KOMPARACE PRÁVNÍ ÚPRAVY SOCIÁLNÍ INTEGRACE OBČANŮ TŘETÍCH STÁTŮ VE VYBRANÝCH EVROPSKÝCH STÁTECH	310			
18.1	Právo neprivilegovaných občanů třetích států na práci	310			
18.1.1	Vstup na pracovní trh	310			
18.1.2	Rozsah a doba možnosti působení na pracovním trhu	312			
18.1.3	Rovnost v rámci práva na práci	314			
18.1.4	Podpora v nezaměstnanosti	315			